

Núm. 850

Any XVII

Barcelona 22 Decembre de 1904

Una noya com aquesta,
una llebra y un bon gall
y de vins un devassall...
no sería mala festa!

De dijous á dijous

DIUHEN els castellans:

— «Tras la sogá va el caldero»

B) y escarnintlos podém ben dir nosaltres.

— Darrera d' en Maura, l' Azcárraga.

¿Y després de l' Azcárraga?

Després... demanin 'l que vulgan; que 'm sembla qu' els servirem d' amichs.

Perque aixó d' aquesta «crisis» ja 's pot nomenar «desastre»

La desfeta dels conservadors, no 's pot pas ensenyar mes clara.

La seva «tontería» també l' han posada de cos present.

Prou que 'n Maura sab ab qui juga.

Ab vells y criaturas ¡gran mal se 'n fa!

*
**

Lo novell president dels ministres, es home de molta tripa, ve á ser com un gall d' aquells de fatxa, de «barballera» pero un cop esmocot no queda res de tall.

No més la pell y l' os,

De substancia «gris» ni gota... no 'n raja.

Aquest anyad, que ja 'ns suquejava la boca, contant tenir per Nadal una bona «bestia» ens trovém enganyats per la pagesa qu' ens l' ha criat.

Molta fatxada... gran qua, que sempre fa 'l vano, molta ploma; mes, un cop net y pelat, res de tall.

Me sembla qu' aquest any 'ns quedarem ab gana.

¡Al menys nos poguessim atipar ab lo farsiment!

A la «familia» prou li agradan las pansas, prunas y cascabellitos; fins algun pinyonet barrejat... pero fills meus: ¡tot son orellanas!

*
**

Aixís mateix poden calificar els set senyors qu' aguantan 'l rosech del general, que 'ls ha tingut d' anar pescant ab am, entremitj dels inútils.

Aquells ministeris de «la gran duquesa de Gerolstein» ó «el Rey que rabió» no 's poden pas comparar ab lo quin acaba de sortir del forn.

Si no fes plorar, faria riurer nn ministeri tant gal·dós, que ni en Planas y Casals ha volgut serhi.

No poguent dirn' comedia... 'l nombrarem saynet, perque n' es lo darrer de la funció.

Després d' aixó, tothom á casa y apaguém 'ls llums.

A n' aquí ningú hi fá 'l seu paper... y 'l que fan molt malament.

*
**

En Castellanos... ¡com 'ls desacredita! vé á ser ministre d' Hisenda, per posar en planta la lley d' els «alcohols» y per ser ho deu dimitir la presidencia de 'l «trust», creat en son contrari.

Aquest mestre, s' ha mostrat sempre molt viu per ell; es bon comerciant, y molt será qu' aquesta vegada no 'ns dongui á menjar gat per llebra.

En Lacierva... ¡quin mal nom! fa esgarrifar 'l pen sar'hi!

Pero may había estat ministre y d' ara en avant ja n' haurá sigut.

¡Que deu ser 'l qu' ell buscava, y 'l demès son trons!

En Cárdenas... ¡ha passat molts anys suspirant

una poltrona, y á la fi l' hi ha tocat! Rés, com qui 'n treu una rifa.

¡Aquest sí qu' es bó per ministre d' Agricultura! Ha passat 'l temps p' els palcos y butacas del Teatro Real; «dilettanti» en música y primas donnas, 'n podriam dir en Tort y Martorell de Madrid.

Potser no arriba á ser tant «sabi» com en «Javie-citu»; potser té una mica més d' alsaria... de barra, si fá ó no fá.

Un d' els seus mérits principals, es lo ser nevot d' un oncle que ja feya de ministre ab en Cinovas.

Lo general Villar... tampoch sab fer de l' ofici; es quinto, pero ja n' aprendrá aviat.

En Vadilla, l' Aguilar de Campoo y l' Ugarte... ja saben las tasqueras més bé; s' esperavan per arri-varhi y ja hi son.

Han tret la grossa de Nadal sense pendrer bitllet, mes que s' espavilin, que ben segur no 'ls durará gayre la «breva.»

Aquests no son comptes nostres... sinó d' ells.

Lo ministeri de Marina... ha tal·lit.

No havent trovat ningú «prou bó» per aquest setial, l' Azcárraga se l' ha quedat per ell; ¡com si la presidencia no li fós massa feixuga!

Com l' apotecari d' Olot: preu per preu, 's pren la medecina.

¡La marina espanyola, que 'n pert esquadras y no pot defensar colonias, no teair un home bó per mi-nistre!

¡Aixó li fa mérits!

¡Fins ho celebran ab un «xéflis!»

Quan «menos» d' intenció.

*
**

Deixant anar brometas de «marmanyera», y se-riosamente parlant, hem de confessar qu' els novells «secretaris», ensenyan las bragas... ¡no hi torném! sotanas y escapularis.

Son bons católichs y romans fermes y compro-bats.

Ja eran ministres y cap sabia de què n' era... tant s' hi val.

¡Com que lo mateix serveixen «para un barrido como para un fregado!»

Ara per «fregado», 'l que s' els espera si obran las Corts, que per mor de las festas no las obrirán, y passadas las festas tampoch.

A las horas per por, encara que per fer 'l valent, diuhen que 'n será president en Pidal.

¡Adeu, Romero Robledo!

*
**

Som á las vigalias de Nadal, y no voldriam dis-gustar als llegidors de LA TOMASA de cap de las maneras.

No s' hi amohinin pas ab tot aixó de las crónicas setmanals, que «no hi ha rés ben espatllat, que no 'n sia ben adobat», diu 'l ditxo.

¡Potser traurán la grossa! ¡Quí ho sab, potser ja son richs!

Mes, per si no fós, que la sort es boja y 'n tenen 'ls ximplés, prenent patró de 'l vigilant y del se-reno de 'l carrer de casa, que no mes son amables aquests días de «propinas», 'ls desitjo á tots felissas festas, y que per molts anys...

Y á n' el gall d' indy que 'n crío á l' eixida de casa, una famella digna d' ell.

CALIXTE PÍ Y XARAU.

De balcó á balcó

—¿QUE no surt, senyora Marieta?
—¡Ay! no, senyora. Avuy sí que no 'm mouría encara que 'm donessen cent duros. He vestit als dos noys menuts en una esgarrapada y he dit á la minyona: tè, empòrtatels y no tornis fins á entrada de fosch; que li asseguro que 'm tenen fins aquí.

—Ja ho crech. Jo ho dich de vegadas. Ja té prou creu la senyora Marieta d' haver de bregar ab cinch votabants.

—No me 'n parli. ¡Criaturas! ¡no sé qui 'n demana! Y si ara son cinch y no 'm deixan una hora de repós, vegi avuy per demá que...

—¿Que vol dir que hi torném á ser?

—Encara no s' hi pot dir rès; pero si vol que li digui la veritat, ja tremolo.

—Aném, que també no n' hi ha per tant. ¡Vosté ray!

—¡Cóm ha de ser!... Nostre Senyor los envía... Escolti, ara surtirá la del pis d' aquí al costat; mírissela be.

—¿Qu' es aquesta del mocador gran?

—Sí, senyora. ¿Qué me 'n diu d' aquest rumbo?

—¡Ay! no sé com s' ho fan. ¿Que son molt ríchs?

—Sí, com lo grill.

—Jo crech que la gent s' ha tornat boja. Tothom se queixa que no 's guanya rès; pero jo lo que veig es que cada día hi ha més luxo; tothom va al café, tothom va al *trayatu*.. no ho puch entendre. Un prou estalvía, retalla d' aquí, retalla d' allá, y ho passa ab prou feynas...

—¡Oh! cada casa es un mon, senyora Tecla. Per aixó may hi havia hagut tants embolichs en aquest Barcelona. ¿Que 's pensa que n' hi ha poch d' enferfecths per las casas?

—Prou que m' ho afiguro; perque escolti: d' allí ahont no n' hi há, no 'n pot rajar; pero lo cert es que la gent trunfa.

—Miris aquesta del costat... pero... ¡ey! per mor de Deu, no 'n fassi ús, que jo ho sé per la sogra, que 's fa molt ab sa cunyada.

—¡Vol callá!

—Dorchs aquesta té un cert tráfech..

—¡Vétaqui! Ja volía dir jo...

—Y crech que no es lo primer...

—Vaja, es dona d' historia.

—¡Uf! crech que ha corregut la Seca y la Meca.

—¡Qué 'm diu! Y aixó que té un posat tot senyoret y un parlá tan...

—Sí, ella es tota nyeu-nyeu; pero si la sentía á casa... Com del nostre rebost se sent tot lo que s' enrahona al altre pís, l' altre dia vaig sentir que baladrejava y, la veritat, vaig pensá, veyám de qué se las heuen: me vaig posar á escoltar, y ¡Reyna del cel!, quina boca! ¡Qué 's pensa! lo mateix qu' un carreter; fins... ¡alls y froscas!

—¡Jesús, María, Joseph! ¿Y qu' era ab ell la palestra?

—Si, senyora. Hi va haver un desori.. va durar fins á las deu.

—Y ell sembla un bon subjecte.

—Si, be ho sembla. ¡Pero 's veuen uns desenyanys en aquest mon! Ell sab tots los seus enredos.

—¡Ara vegi!

—¿No veu que li fa mal l' os y vol viure ab l' esquena dreta?... Ja las hi va cantar ben claras ella, ¡al No n' hi va quedar ni una al pap.

—De vegadas las pobras donas se perden si tenen la desgracia d' anar á raure ab un gandulot. ¿Veu? Potsé aquesta dona no hauría donat rès què dir, y per mor d' ell... ¿quí sab?

—No; aquesta ja vé de mala nissaga. Sa mare era una camalluenta que va venir á servir á Barcelona en temps de la guerra, al principi. Va entrar á casa d' un minyò jove; al cap d' un quant temps s' hi va casar... y no 's pensi, la feya anar, que quan anavan los diumenjes per la Rambla, tothom se girava á mirarla. Ella era guapassa, ordinariota, pero ben plantada, y ¡un ull... que li parlava! tenía tres ó quatre de servey; ¡vegi quan s' hi havia vist! palco al teatro, que allavors no era com ara, que qualsevol n' hi té... en sí, li dich que feya rotllo. Donchs ab tot y aixó, lo va matar á disgustos. N' hi va fer á l' alsada d' un campanar. Primer ell va haver de despatxar al majordóm, perque 's va aixecar un bum... bum... que no hi havia gat ni gos que no hi digués la seva; després, un estiu van anar al mas, y van tornar de repent perque també no sé qué s' hi va haver ab un capitá de tropa.

—Vaja, donchs, la noya ja te á n' á qui semblar, Jo l' altre día vaig sentir dir alguna cosa, no m' hi vaig enfondar gayre, y ¡lo qu' es mal pensar! se 'm va figurar que parlavan de la de dalt.

—¡Uy! ¡quin altre!

—¿La senyora Paula?

—¡Ja li asseguro jo qu' es ben be ella mateixa!

—¡Ave María Puríssima! ¡No me 'n puch avenir! Ja l' hi dich jo que no hi há de qui fiar.

—¡Ay, filla! ¡No hi ha un pam de net.—¡Ah! dissimuli; me 'n vaig á dins, perque ve un amich del meu senyor, que li tinch de donar un recado.

—Vagi en nom de Deu.—Vaja, que diguin lo que vullgan; antes hi havia més vergonya.

(Surt una vehina á un altre balcó.)

—¿Que pren la fresca, senyora Tecla?

—¡Ay! Deu me la guart, senyora Ignasieta. He tret lo cap una estona y l' hem feta petar un xiquet ab la senyora Marieta, que estava sola.

—Ara no hi está de sola.

—Sí, ha vingut un senyor.. ¿Que se 'n riu?

—Prou que ho sé; un senyor rós.

—No l' he vist.

—¡Oh, prou es ell! Ja es cosa vella. No sé com lo seu marit es tant taujá. Per mor d' aquest senyor ros, tan amich del seu marit, ja s' han separat duas vegadas. ¿Que no ho sabia?

—¡Ay, filla! La primera noticia.

—Sí qu' es estrany.

—Tant cert com m' estich aquí.

—No, ja ho crech, ja; pero li dich que... No sé 'n amaga pas ella; se coneix qu' es dc las de poch se m' endona. ¡Ay, pobre de mí que se 'm deu agafar lo platillo! Ja torno.

(Surt la senyora Paula á una finestra.)

(Acabará)

Al mercat

—No ho digui que no son frescos aquets
ous; si precisament la pluja me 'ls ha mullat.

Un que va depressa

—¿Ahont deu aná tant depressa
aquet jove tant mudat?
—Los hi dich en confiança
va á fé una necessitat.

LO GALL DE NADAL

Tothom ne menja, deyan mos pares,
quan jo era encara molt petitet;
per poch que siga, tothom 'l tasta;
desde 'l manobra fins al «Reyet.»

També 'l tastava jo, quan la mare
fins sas entranyas m' hauría dat,
mes vá morirse, ván enterrarla,
y ja «gall d' indi» més no he tastat

Tothom ne compra; tothom rosega
ó alguna cuixa, ó be 'l «carpó»;
jo d' el «gall d' indi» tant sols rosego
la tosca ploma ab qu' escrich jo.

¡Oh, tú, pollastre, qu' en moltas taulas
farás t' admirin, sencé y rostit,
per mí que «canto» las glorias tevas,
al menys resérvam un tall petit!

Jo, que d' el «caldo» may ne faig gala,
puig la «gallina» ja ní 'm coneix,
si tú 'm guardavas un tros de l' ala,
jo, ab la franquesa que 'm distingeix,

exclamaría:—«Sí, me la menjo;
la saborejo fent recordansa
de que 'l «gall d' indi» no té «fronteras.»
També s' el menjan rostit á Fransa

Jo, que m' encanto mirant los ánechs
quan 'l pá engullan ben remullat,
y veig las crestas rojencas, vivas,
de las gallinas d' aquí del «Prat»

exclamo ab l' ánima del tot oberta,
batent las alas mon pobre cor:
— «També eixas bestias com tú 's daleixen;
també eixas bestias senten amor

Propet ma casa crían pollastres
que ab «gorro-frigi» vermell al cap,
cantan de dia, cantan al vespre,
cantan quan tenen ben plé son pap,

y quan la lluna terrats plateja
volguent ser sola reyna á la nit,
si be no «entonan» com en GAYARRE,
també n' enlayran son «dó» de pit

Ara s' acosta la gran «diada»
que las cassolas. á corull plenas,
la fám insultan mostrant rostidas
bestias «volátiles» de totas menas.

Allí descansa de llart vestida
aquella «polla» que ahir contenta
saltava márges, plena de vida,
entre las altrás fent la valenta:

y avuy, pobreta, quan de 'l forn surti,
será admirada per los «gurmants»
y feta á trossos per la cuynera,
que per fer «trossos» té bonas mans.

Allá un pollastre que ahir cantava
fent las delicias de son corral,
sent lo «Tenorio» de sas gallinas,
com li pertoca «sent» gall com cal,

aquí, ab castanyas y patatetas,
y ab escalunyas per més afront,
pobret, espera resignadíssim
lo «pasaporte» per l' altre mon.

¡Tothom ne menja! ¡Tothom ne tasta,
menos el qu' ara «versos» surjint,
damunt sa taula té un tros de séva,
y ab pá y ab séva, ja 's vá escribint.

Sempre 'ls «poetas» l' han ballat magre,
mes, ¿qué m' importa de fám morí,
si buscant, tonto, la excelsa gloria,
ja ní 'm recorda quin gust té 'l ví?

«¡Nadal» s' acosta! Sas negras plomas,
llustrosas mostran los galls trempats.
¡Poch ells se pensan que dins breu plasso
sos tendres ossos serán trencats!

Sa carn blanquíssima y, á fé, sabrosa,
hermosas «damas» elogián,
y ab ditets pulcres y elegantíssims
las dos aletas agafarán.

Las pantorrillas d' un grés «gall d' indi»
rossas y finas, bellas com l' or,
per las dentetas de noyas macas
que «delit» tenen y bon humor

serán passadas, fent las delicias
d' aquellas bocas, nius de petóns,
sens que 'l pollastre ni un ¡ay! exhali
al passar dintre d' estómachs bons.

¡Oh, tots vosaltres, que LA TOMASA
legiu alegres, prop ja «Nadal»;
si algún «gall d' indi» vos fassés nosa
ja siga á l' era, siga al corral,

jo vos prometo donarvos compte
de cóm se porta, de si 's fá grós,
de si es feréstech, de si está magre,
de si sería molt dú ab arrós

O ab la «cistella» ó ab l' «ordinari»
feu que jo 'l rébi, que 'l rebré bé;
més be que rebo l' «amo de casa»
quan «grave» y sério vol lo «llogué.»

Nadal arriba! ¡Nadal s' acosta!
¡Ay, la magnésia com correrá!
¡Turróns y fruyta serán los «póstres»;
potsé algún «típo» reventará.

Y un lleig ministre que tot l' any bilis
tren, si l' «ataca» la «Oposició»
si molt no 's «purga» tal volta mori
d' un «gall» molt «pessa» que dongui 'l «dó»

Mes .. que l' enterrin; salut y ditxa
sols vos desitjo, aymats lectors,
que poch importa menjar patatas
si al calor bullen de purs amors

Prop la llar nostra, los nets besantne,
mirant la flama del foch rojench,
contarém quèntos, filosofantne
sobre .. la fresca que fá á l' hivern.

Si no pollastre, hi haurá col verda;
si ni col verda, pá y ví del raig;
si no... ma esposa quan tinga gana
que menjí... els «versos» que jo aquí faig.

Y en tant vosaltres, folls d' alegría,
menjaréu neulas, gall y turrons,
jo, fet un «neula», rimaré ab garbo
p' el dijous próxim novas «cansóns.»

MARCELINO SANTIGOSA

Instantàneas

"CRISSIS"

DE pais que conti ab més crissis que 'l nostre
no se 'n trova cap mes al mon.

Y que 'n passi mes, tampoch.

Crissis gubernamentals, á dojo.

Crissis d' hermilla, cada día més.

La darrera crissis, precisament, ha succehit quan
no podía ser més crítica la situació d' Espanya.

(Es á dir, de crítica ho es sempre igual, d' ensá
qu' aguantém situacions com la d' ara, que, si fa ó no
fa, es la mateixa que la d' antes... si no es pitjor).

No es per crittcarho; pero, la crissis darrera, de
tant crítica y criticada qu' ha estat, encare no está
solucionada.

Perque la tal crissis pot durne un altra que fins
pot fer passar crissis als que no n' han passat may.

(Avuy fos y demá festa).

¿Com voléu que vagi be un pais com aquet que l'
estat de crissis er son estat normal?

Reparéuho: si 's passan dos, tres ó quatre mesos
sense que 'l Govern ho torni á estar, de crissis, ja la
trovém á faltar.

Es una necessitat la crissis á Espanya; forma part
del seu estat crítich perpetan.

No 's pot viure sense ella: es un element indis-
pensable.

Y 's comprén: aqui ahont la burocracia es la base
del benestar de las tres parts las dugas dels habitants,
la crissis s' imposa cada dos per tres 's porque ella
arrastra las corresponents cessantías, pera provehirlas
ab los que, en situació crítica temporal, son partida-
ris d' ella per forsa.

D' aqui vé aquella relació directa que 'os deya
entre las crissis repetidas dels Guberns y la continua
crissis dels governats.

Per aixó tením 'ls Guberns que 'ns mereixém.

Y per la mateixa rahó, fins que s' acabin del tot
las crissis politicas no s' haurá acabat la crissis d'
hermilla.

O sino, al temps.

(Si antes no 'ns morím de gana).

PEPET DEL CARRIL

LA DÉCIMA

En la vigilia de Nadal, un pobre detura á un sen-
yor en lo precís moment de sortir de casa, y li pre-
senta la décima.

—¿Y ara? Hasta 'ls pobres donan décimas!

¿Que teniu per veure vos ab mi? ¿Quin servey me
presteu?—diu lo senyor?

—El de demanar caritat tot l' any arrambat á la
paret de casa seva—contesta 'l pobre somrient.

I. V.

Amor

Tas galdas s' encenen
si 't parlan de amor,
y á mí se m' extenen
las alas del cor. .

Sents greu y frisansa
si 't parlan de olvit,
y fuig la esperansa
del fons del meu pit...

L' estiu té per galas
l' aucell y la flor. .
l' aucell bat sas alas
y las bat mon cor...

S' encenen las rosas,
y tú, que t' encens,
en tas galdas posas
dos rosas ardents...

Es, nina pulida,
l' amor qu' hem sentit,
l' estiu de la vida...
«L' hivern es l' olvit.»

ISIDRO VENDRELL

Lo que ha sigut, es y será

Un ditxo molt antich y conegut
diu que 'l peix gros se menja á n' el menut.
Com que 'ls grossos de forsa 'n tenen més
los menuts han de rebre, aixó está entés.

Y que 'l gros al menut explotant vá
es un cas que ha sigut, es y será.

Aixó que semblan bromas
ha sigut, es y será ab peixos y ab homes.

RAMPILLS

CANTARS

¿Qué 'n trech de que t diguis Pura
y signis com la llet blanca,
si tens sentiments corcats
y es tant negra la teva ánima?

L' amor comparo ab la rosa;
té il-lusions.. fullas que flayren,
mes endins hi ha las espinas,
que son las penas que 's clavan!

ANTOLI B. RIBOT

Aquí tenen indicat
d' aquesta manera gràfica
i sagristà President
portant la *tray* d' animals

Dos dècimes aquest any
presentan a la *Pubilla*:
lo antich, ab remedos *mascles*,
lo nou, de la majoria.

L' exposició de ca 'n Parés

Un altra vegada la sala de ca 'n Parés del carrer d' en Petritxol, s' ha obert per fer lluhir 'ls pintors de la terra.

L' exposició d' ara, es estat arranjada per la Societat Artística y Literària, figurant' hi las primeras firmas de l' art Catalá.

Lo quadro mes gros, es d' en Graner y representa l' enterro d' en Carnestoltas. Es composició fantàsica, ab 'ls efectes lluminosos que tant de renóm han dat á n' aquest pintor; pero aquest colp 'ls ha disfumat més, repartintlos entre-mitj d' aquellas carotas que reprehen efectes macábrichs, tal com s' ha proposat l' artista.

Per nosaltres aquesta obra no desmereix rés de 'l «Forn de 'l vidre» y «Pescar á l' encesa», y fins la supera.

D' en Modest Urgell ja no sabém que dirne més.

Sos paisatjes; sos «crepúscols» melangiosos sorprenden y encisan; lo darrer sempre 'l trovém mellor qu' els altres. No més ca 'l regoneixer un altre vegada, que l' Urgell es tot un mestre.

En Galveny ha tingut 'l talent de fugir de 'l mestre, prenent propia personalitat en sos paisatjes de tons lluminosos y brillants.

Aquests dos pintors son una contraposició ben agradable, mes que no tinga 'n Galveny 'ls mérits de l' Urgell.

Cad' asqún val; no 'n descontentém cap, ni fém comparacions, sempre odiosas.

Hi hem vist quadros d' en Vilallonga, d' aquests que semblan un plat de xanfayna; no 'ns agradan.

D' en Tolosa Latour, que 's poden confondre ab cromos; son massa llepats.

Y 'ns trovém ab en Ricart Urgell, jove de bonas disposicions per l' art, de gran pervindre, si no 's fica per viarany extraviats.

Quan 's decanta cap á la ferma escola d' en Velázquez, lo mestre d' els mestres, l' Urgell jove fá cosas molt bonas; quan s' en vá cap al modernisme d' en Zuloaga... cau esma perdut, divaga

Ara com ara, l' hi grilla 'l sevallot y es de sentir.

Ja tornarà al bon camí, no ho duptém.

Tant en sos dibuixos, fets expressament per il·lustració de setmanaris artístichs, com en las pinturas al oli, es en Feliu de Lémus un artista excepcional y distingit.

Sos caps de dona y fermes estudis del natural, podrián omplir ab lluhiment las planas de qualsevolga diari estranger.

Sas telas á l' oli son ben dignas de figurar als Museos, y bonas per decorar 'ls salons més ríchs.

En Feliu de Lémus fuig de convencionalismes enlluhernadors, aborreix las coloraynas xafarderas, y veu y pinta sempre ab justesa de ratllas y de tons al natural, de qui n' es fervent conreador,

Lo proclamém un d' els pintors més sencers y dignes de lloa.

En Cuchi sempre 'l mateix; ni 'ls assumptos, ni las tonalitats, ni la forma ni 'l fons... rés ens agrada, trovantlo emborratxat dins d' un amanerament que no 'l sab deixar.

En Tamburini ja es ben diferent; dibuixa y pinta; mes que la seva firma sia més d' un comerciant que no d' un pintor, sent de plorar, perque té talent y qualitats de fer molt mes de 'l que 'n fa ara com ara.

L' Ernest Soler de las Casas, (fill d' en Pitarra), ensenya pocas cosas, y faria molt més si treballés més en l' ar de pintar. Lo quadret d' hivern es fet ab ma solta, pincellada ferma y grossa desinvoltura. No ho duptém; 'l día qu' ell vulgui, farà «algo» grós qu' esperém ab dalé per aplaudirli. Ne tenim ganas, y 'l voldriam més sovint.

AUTÓMATAS NARBÓN

Aquest teatret de ninots, instalat en luxosa barraca de la Rambla de Catalunya, treu cada punt bonicas obras, escritas exprofés per la menuda concurrencia, qu' es la basca de sa concurrencia.

Cert qu' ab l' excusa d' en Pau, en Pere s' escalfa... es á dir: qu' ab l' excusa d' els xichs els grans van á passarhi un bon rato.

Y s' hi passa de debó.

La comedieta darrerament presentada, «Caprichos de la fortuna», té un fons molt moral, ab ratxas graciosas y de bon humor.

Es escrita ab desenfado y ben parlada, entre mitx de 'l candor y ignocencia que 'n pertoca al teatro p' els xichs.

La presentació escénica es rumbosa y verament notable, 'l decorat pintat expressament per en Moragas y Alarma, que 'n tenen fet un estudi exprés d' efectes y grandiositat tant grans... que no hi estém acostumats á véurels.

Els ninots parlan be y 's mouhen oportunament, produhint una ferma il·lusió.

La cascada d' aygua fa 'l grós efecte y l' «apoteósis» es «espatarrant» de colors y llúm.

L' esclat n' es ben complet; las vistas cinematográficas molt encertadas y rialleras.

UN COMICH RETIRAT.

LA TOMASA

A la Rambla

La florista Camila
de flors fa exposició,
y exposa aquet senyó

Ja ca 'l que corrin si volen serhi á temps, perque las targetas y felicitacions, s' estan acabant á ca 'n Estany carrer de San Ramón n.º 6.

Malgrat las fortas remesas que han rebut aquest any, d' Inglaterra, Alemanya y Fransa y la ferma tirada de la casa, s' agotan per moments las existencias... y ay pobre del que badi; que 's quedarà 'n sense!

Y sens' cromo ó décima... ¡a!eu estrenas de Nadal!

Per cas de conciencia, fem present á tothom perque s' en recordi: qu' aixó de las «felicitacions» es mes positiu que la rifa, y ls quartos que s' hi empleyan son els mes ben gastats.

A ca 'n Ramón Estany, carrer de San Ramón, n.º 6, hi trovarán, de desd' 'ls cromos mes baratos, fins als que se 'n pot dir obras d' Art.

Y tots 'ls preus acomodo.

Es un cas per llogarhi cadiras, l' enamorament qu' han agafat la gent del Nort d' Europa. per las cosas y literaturas meridionals.

Ara s'ha adjudicat, per meytat á cad asqún, á n'en Mistral y á l' Echegaray 'l premi Nobel. destinat per son fundador al mellor literat del mon, sens trebas de nacionalitat.

N' es cosa tan agradosa, qu' els mil-lions guanyats ab una substancia tant destructora com la «dinamita» ara vagin per premi á l' Art y á la Bellesa, en la sua manifestació poética.

Es en Mistral un poeta Provensal, que 'l podem dir ben be nostre, es á dir catalá.

Son poema «Mireya» cap de brot de tot un boscatje literari. fou vingut al mon per mor del renaixement literari Catalá

Mal dit.

Fou en Mistral mateix qui 's senti poeta y va engendrar obras tant bellas, fetas sas miradas en la bella literatura de la nostra terra

Per' aixó es nostre en Frederich Mistral.

Lo «gueto» Echegaray es ben diferent d' ell.

Fou á son temps. l' encarnació viva de l' ánima de Castilla

La noblesa clásica, la «hidalgua» de son terror... lo romanticisme secular d' aquella terra, tant diferent de la nostra en sen aspecte popular, y en sa tendresa idilica, son sostinguts encara ab fermesa, per las corvas espatllas del mestre en Joseph Echegaray.

Ell prou s' aguanta.

L' obra seva, capitombolant devalla de timba en timba, per parars' en un «oasis» de naturalisme que l' enriqueix, migra y transtoca.

La literatura de l' Echegaray, valenta y arroganta... es la dels classichs que jamay mes moren.

La d' en Mistral, pensívola y flayrosa com 'ls romanins y farigolas de la montanya... es la literatura del poble que renaix, d' uns temps passats, gloriosos y esplendents.

L' un y l' altre, honoran á sa terra.

¡Que 'l premi 'ls sia profitós, y si ell no 'ls encoratxa,

perque duhen las neus al front, valga per encoratjar la joventut ardida qu' ara puja, vers 'l temple de la immortalitat, qu' els dos «jayos» tenen ben guanyada!

L' entaulat qu' els amichs oferiren á n' en Rodrigo Sorriño, es estat un aconteixement polítich.

Quan de menos hi han de haber contribuit un milenar de comensals perque en la redacció del «Censor» ja n' hi habian 300 d' apuntats y mes de 500 en altres punts de suscripció oberts.

Ara contin qu' els de darrera hora son sempre 'ls mes y podrán comptar si devia esser un ápat lluhit,

La festa encoratjadora del valent diputat, tingué lloch á Madrid lo darrer diumenge.

S' ha estrenat á Berlin ab grandíós éxit, l' ópera «Rolando de Berlin» del mestre Leoncavallo, quin argument fou inspirat pe 'l emperador Guiliem, ja fa uns quants anys, al inspirat mestre Italiá.

L' assumpto, es tret de l'obra novelesch histórica de Wilibasó Alexis.

La «partitura» musical, pertany á l' escola Italiana modernizada, de la qu' es conreador preferent Leoncavallo.

Res de las dessonancias Wagnerianas.

L' invent dels automóviles 'ns apar una cos. molt endemoniada y si trovém encertat l' utilizar la forsa mecánica com á tracció industrial apareix anti estétich y d' un gust artistich un xich duptós, lo cotxe de luxo que per contes de briosos caballs ó eugas normandas, porta un motor de benzina, pudent cem lo mal esperit, ó be 'l re- puesto d' acumuladors eléctrichs, disposat per unas quantas horas de marxa.

Malgrat aixó qu' apuntém, lo mohiment de diner que l' afició al automóvil ha despertat á Barcelona, comensa á fers' important.

A Madrid encara ho es molt mes perque á la Cort 's rumbeja mes 'l cotxe.. y com l' Estat paga molts colps, hi ha mes afició

Lo comer d' automovils, 'ls «garages» qu' en abundó trovém per Barcelona, tenen mes la vida á las provincias que no pas á la capital catalana.

Pero, ahont té mohiment d' importancia l' automovilisme es á París.

Alla si que 's llensa l' or á grapats, per correr com bojos dalt d' aquest catafalch de ferro. llensat á la carrera vertiginosa per trencars' hi la crisma.

Y 'ls comerciants, mentres puguin fer reclam, no s' aturaran per res del mon y sols van buscant diner ::

La primera exhibició d' automóviles á las Tullerías, va fers' en baracas, com las firas del poble ó com las que s' ensenyan gossos sabís, y saltimbanquis.

Ara l' aglomeració abigarrada dels tons foscos ó brillants deis automóviles exposats al Grand Palais, enlluherna 'ls ulls y fa escriuir las butxacas; son nombrosos y ja no hi caben.

S' hi veuhen verdaders monstres, mes ferestechs que las famosas «catapultas» que esborronan la pell al pensar las desgracias que farán corrent pe 'l mon y 'ls quartos qu' han de valer

Y lo qu' encara fa tornar més la pell de gallina, es 'l no tenir prou moneda per comprarn' un y anarsen'hi á correr 'l mon.

Que 'n veuriam de paisatjes!

Els literats Germans Goncourt, novelistas de cap d'ala, van fundar una academia, perquè 'ls joves escriptors poguessin desenrotllar sos talents.

Cad' any, s'obra un concurs, pera premiar le mellor novela.

Aquert any ha guanyat 'ls 5000 franchs del premi, Mr. Lleó Trapie per la novela titolada «La Material» obra de molt relleu artistich, gran vivacitat d'asumpto y perfectament literaria.

Aquest autor premiat, es un literat modest, que 's guanya la vida escrivint articles per «La petite Republique» y per «Le Journal»

Es casat, la seva dona fá de mestra y ell se la campa com pot, procurant lo manteniment de la familia, pels camps erms de la literatura.

D'aquí qu'els 5000 franchs del premi li han vingut molt be y li proporcionan nom por guanyars' mes la vida que fins ara.

Aquest bon Mr. Trapie, es un dels 'ben contats homens qu'ha espigolat en la literatura, avants de sern proclamat mestre.

Un lladre va 'nar á consulta ab son advocat.

Lo enlletrat l'hi va dir:

—Si vol que 'l defensi, m'ho d'esplicar tot... tot, sens mancarhi res.

Y lo lladre li va contestar.

—Be; si senyor, tot li diré... tot, menos 'l puesto qu'hi tinch els diners amagats.

Versos

¡Hermosa! vaig dirte un dia
dins del bosch, ab dols anhel,
mentres los teus ulls de cel
irradiavan de alegría;
¡hermosa! te repetía
ab alenada fogosa,
y l'aura gentil, gelosa
certament de ma caricia,
petonejante ab delicia
també deya: ¡Hermosa! ¡Hermosa!

¡Hermosa! ab preuhat accent
los regarots murmuravan

¡hermosa! las aus cantavan
ab son llenguatge ignoscent;
¡hermosa! continuament
butzinaba la natura,
y en tos ulls folls de ventura
hont ab goig me mirallava,
la flama ardenta brillava
de una passió ferma y pura.

De una passió benehida
conjunt d'amor y bonansa,
qu'era 'l sol de ma esperansa
y la ilusió de ma vida;
de una ditxa indefinida
que embaumava lo meu cor;
de un plaher encantador
que enjoyava 'l teu semblant
majestuós y rutilant
com un sol encisador.

Com un sol de llum preuhada
creat per la fantasía
qu'era ma preciosa guía
y ma gloria benhaurada
Sol de mágica besada
y de atracció misteriosa,
qual llúm brillava amorosa
com la de un sol de ventura;
per xó encisada natura
com jo, murmurava: ¡hermosa

EMILI REIMBAU PLANAS.

Impressos de tofas classes

Promptitut y economía

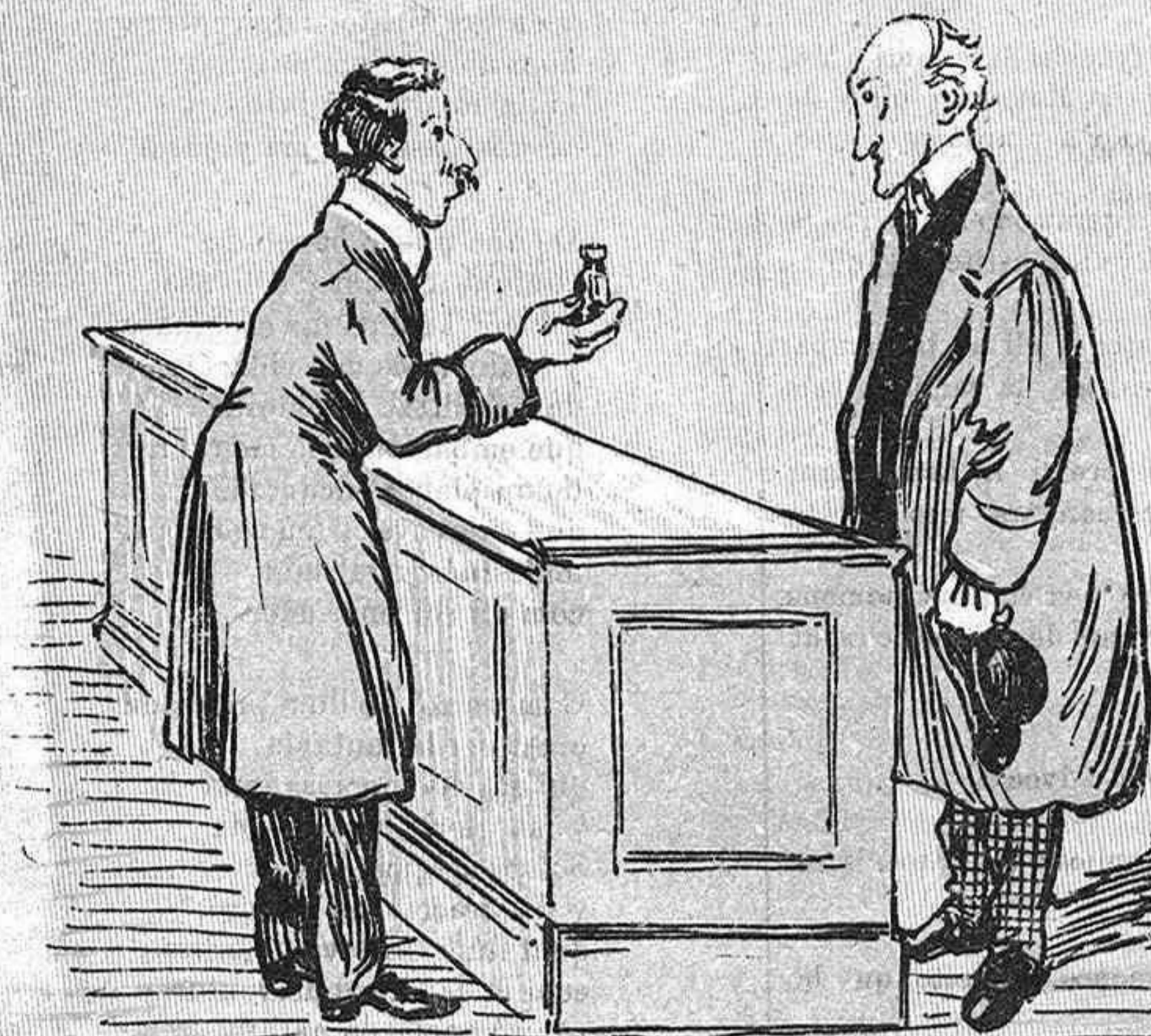
LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

PARA NAVIDAD — GRAN SURTIDO EN

¡No más calvos!

—Es un oli, senyor meu,
que no se com alabarlo.

—Miri, com tenia 'l cap
un servidó avants d' usarlo.

Y.